

2025-10-09
Ju2025/02070

Justitiedepartementet

Polismyndigheten
Tullverket
Åklagarmyndigheten

Uppdrag till Polismyndigheten, Tullverket och Åklagarmyndigheten att ytterligare förstärka arbetet med att förebygga, motverka och bekämpa skjutvapenvåld samt minska tillgången till illegala skjutvapen i kriminella miljöer

Regeringens beslut

Regeringen ger Polismyndigheten, Tullverket och Åklagarmyndigheten i uppdrag att ytterligare förstärka arbetet med att förebygga, motverka och bekämpa skjutvapenvåld och minska tillgången till illegala skjutvapen i kriminella miljöer.

Inom ramen för uppdraget ska myndigheterna:

- fortsätta och förstärka det myndighetsgemensamma arbetet,
- fortsätta och förstärka det internationella samarbetet,
- vidta åtgärder för att förebygga och minska kriminellas tillgång till illegala vapen och redogöra för resultatet av arbetet,
- vidta åtgärder för att förebygga och motverka illegal införsel och smuggling av skjutvapen och vapendelar, samt olaglig inhemsk handel, spridning och produktion av skjutvapen och vapendelar, och redogöra för resultatet av arbetet,
- vidta åtgärder för att öka upptäckt, kontroller och tillsyn samt lagföring på området och redogöra för resultatet av arbetet,
- lämna en kort beskrivning av vilken typ av illegala vapen och vapendelar som myndigheterna påträffar och vilket ursprung de har,
- lämna en bedömning av framtida risker och utmaningar kopplat till skjutvapenvåld och illegala skjutvapen samt
- utifrån resultatet av ovan lämna förslag till ytterligare åtgärder, per myndighet och gemensamt, nationellt och internationellt.

Under genomförandet ska synpunkter inhämtas från andra relevanta aktörer vid behov.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet och Finansdepartementet) senast den 9 oktober 2026.

Polismyndigheten ska vara sammanhållande för redovisningen av uppdraget. Om hela eller delar av redovisningen bedöms innehålla säkerhetskyddsklassificerad eller sekretessbelagd information ska dessa delar redovisas i särskild ordning.

Skälen för regeringens beslut

Skjutvapenvåldet i stort liksom det dödliga skjutvapenvåldet har sjunkit sedan 2022. Ett skäl till detta är att myndigheterna avvärjer fler våldsdåd än tidigare. Fler grova brott klaras upp, såsom skjutvapenmord, och fler gärningspersoner lagförs för grovt våld jämfört med de senaste åren. Mängden beslagtagna vapen har också ökat. De förbättrade resultaten beror i huvudsak enligt myndigheternas bedömning på att man har utvecklat nya arbetsformer och arbetssätt för att öka förmågan att bekämpa grov brottslighet.

Lagändringar har också genomförts på området. Den 1 januari 2024 skärptes straffen för de allvarligare formerna av vapenbrott och vapensmuggling. Straffskalorna för grovt brott ändrades från fängelse i lägst två år och högst fem år till fängelse i lägst fyra år och högst sju år. Straffskalorna för synnerligen grovt brott ändrades från fängelse i lägst fyra år och högst sju år till fängelse i lägst sex år och högst tio år. Maximistraffen för normalgradsbrott höjdes från fängelse i tre år till fängelse i fem år.

Detta till trots ligger det dödliga skjutvapenvåldet i Sverige fortsatt på jämförelsevis mycket höga nivåer. Tillgången till skjutvapen bedöms av myndigheterna vara fortsatt god. Skillnader i lagstiftning inom olika EU-länder, men även globalt, utnyttjas för att få åtkomst till vapendelar. Så kallade hybridvapen förekommer på den illegala svenska vapenmarknaden liksom piratkopierade vapen, vars förekomst har ökat snabbt.

Illegala vapen och vapendelar behöver i större utsträckning än i dag stoppas redan innan de når Sverige. Eftersom vapen kan återanvändas blir det extra viktigt att begränsa tillgången. Väl i Sverige kan vapen delas upp och lagras i

mindre poster och blir då svåra att hitta. Det internationella samarbetet behöver därför intensifieras ytterligare.

Även om många vapen återanvänds så fortsätter det att finnas en marknad för att tillföra nya illegala vapen till Sverige. Spridning från den legala inhemska marknaden samt stölder av vapen står, enligt myndigheterna, troligen för en liten del av tillförseln av nya vapen på den illegala marknaden. Smugglingen av start- och gasvapen kommer däremot, enligt myndigheterna, troligen fortsatt att utgöra ett problem. Dessa kan idag köpas utan krav på licens i flera EU-länder och sedan göras om till skarpa vapen.

Det krävs fortsatta åtgärder och ett samlat, fokuserat arbete för att förebygga, motverka och bekämpa skjutvapenvåldet och minska tillgången till illegala skjutvapen och vapendelar. I regeringens nationella strategi mot organiserad brottslighet är målet tydligt. Tillgången på skjutvapen för illegala ändamål ska reduceras. I arbetet mot målet ingår att i större utsträckning förhindra olovlig införsel och smuggling, öka upptäcktsrisken och lagföringen, och skärpa kontroll och tillsyn.

På regeringens vägnar

Gunnar Strömmer

Sophia Busk

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA, SKA

Justitiedepartementet/DÅ, KRIM, L4